

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту розпорядження Кабінету Міністрів України
«Деякі питання розрахунку розмірів плати (адміністративного
збору) за надання публічних (електронних публічних) послуг»

1. Мета

Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання розрахунку розмірів плати (адміністративного збору) за надання публічних (електронних публічних) послуг» (далі – проект акта) розроблено з метою перегляду механізму розрахунку розмірів плати (адміністративного збору) за надання публічних (електронних публічних) послуг.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

На виконання підпункту 6 пункту 1 Указу Президента України від 04 вересня 2019 року № 647/2019 «Про деякі заходи із забезпечення надання якісних публічних послуг» Кабінету Міністрів України доручено забезпечити врегулювання питання плати за надання адміністративних послуг (адміністративного збору) шляхом запровадження єдиних засад визначення розмірів адміністративного збору за надання адміністративних послуг та порядку його сплати.

Пунктом 2.4.4.8.2. додатка 2 «Заходи з виконання Державної антикорупційної програми на 2023 - 2025 роки» до Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 р. № 220, передбачений захід з розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання розрахунку розмірів плати (адміністративного збору) за надання публічних (електронних публічних) послуг» з метою перегляду механізму розрахунку розмірів плати (адміністративного збору) за надання публічних (електронних публічних) послуг.

Водночас станом на сьогодні питання плати за надання адміністративних послуг (адміністративного збору) шляхом запровадження єдиних засад визначення розмірів плати за надання адміністративної послуги (адміністративного збору), порядку його сплати та використання не врегульовано.

Розміри адміністративного збору, наприклад, за реєстрацію шлюбу, який становить 0,85 грн, є нижчими за витрати на сплату комісійної винагороди за банківські послуги при справлянні такого збору.

Крім того, поширеною також є практика встановлення або перегляду адміністративних зборів без належних обґрунтувань такої вартості, що негативно сприймається суспільством.

Недоотримання коштів суб'єктами надання адміністративних послуг впливає на їх стійкість та якість надання відповідних послуг та спричиняє

недостатність ресурсів для забезпечення організації надання адміністративних послуг, оскільки значна кількість послуг визначені законами як безоплатні для суб'єктів звернення або розміри адміністративного збору є нижчими за витрати на надання відповідних послуг.

Наразі відсутній єдиний системний підхід до розрахунку та встановлення адміністративного збору, збори встановлюються нормативно-правовими актами різної юридичної сили, окремі з них не переглядались багато років, а тому втратили свою актуальність, розрахунки зборів переважно не публікувались для громадського обговорення, дані для розрахунків системно не збирались.

З метою вивчення загальних принципів формування вартості адміністративних послуг у різних країнах та успішних прикладів та моделей розрахунку та встановлення розмірів адміністративних зборів було досліджено досвід 9 зарубіжних країн (США, Нова Зеландія, Фінляндія, Естонія, Німеччина, Австралія, Велика Британія, Канада, Швейцарія).

У 5 із 9 країн органи, яким делеговано визначення розміру адміністративних зборів, мають керуватись закріпленою методикою розрахунку розміру адміністративного збору (Австралія, Велика Британія, США, Канада, Нова Зеландія).

Загальні принципи визначення розміру адміністративного збору, які застосовуються у більшості країн: плата за послугу має покриває собівартість послуги, але якщо послуга є суспільно важливою, плата може бути зменшена/відсутня; послуги, які мають економічне значення для отримувача можуть оплачуватись у розмірі більше їх собівартості; рішення про розмір збору приймається із обов'язковим громадським обговоренням під час його встановлення.

Найуспішніші принципи та практики зарубіжних країн можуть бути імплементовані та застосовані в Україні.

Наразі є чинною Методика визначення собівартості платних адміністративних послуг, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 року № 66, яка не враховує усіх аспектів надання адміністративних послуг, не врегульовує питання збору даних для здійснення розрахунків, а тому потребує актуалізації.

Разом з тим, 07 листопада 2021 року набрав чинності Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», який визначив засади надання електронних публічних послуг, публічних послуг, комплексних електронних публічних послуг, автоматичного режиму надання електронних публічних послуг.

У зв'язку з зазначеним, виникла необхідність здійснення апробації та запровадження єдиних засад визначення розмірів адміністративного збору за надання публічних (електронних публічних) послуг шляхом застосування Міністерством юстиції, Міністерством внутрішніх справ та Державною міграційною службою Методики розрахунку розмірів плати за надання публічних (електронних публічних) послуг (адміністративного збору), яку пропонується затвердити проектом акта.

Так, Міністерство юстиції, Міністерство внутрішніх справ та Державна міграційна служба протягом трьох місяців з дня набрання чинності проектом акта мають застосувати проект Методики та визначити розміри плати за надання публічних послуг (адміністративного збору) відповідно до переліку публічних послуг згідно з додатком 1 до проекту акта (далі - проект переліку).

До проекту переліку пропонується включити платні послуги, які відповідно до інформації, внесеної до Реєстру адміністративних послуг надаються зазначеними органами або їх територіальними органами фізичним особам та є необхідними для набуття, зміни чи припинення їх прав та/або обов'язків.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується протягом трьох місяців з дня прийняття розпорядження Міністерству юстиції, Міністерству внутрішніх справ, Державній міграційній службі забезпечити розрахунок розмірів плати (адміністративного збору) за надання публічних (електронних публічних) послуг відповідно до проекту переліку із використанням проекту Методики та подати Міністерству цифрової трансформації відповідні розрахунки.

4. Правові аспекти

Правові підстави розроблення проекту акта та інші нормативно-правові акти, що діють у цій сфері суспільних відносин:

Закон України «Про адміністративні послуги»;

Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг»;

Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»;

Закон України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні»;

Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»;

постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 р. № 220 «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує додаткових бюджетних коштів та не матиме прямого чи опосередкованого впливу на надходження та витрати державного та/або місцевого бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів

України від 03 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Проект акта стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, тому потребує розгляду уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідними органами місцевого самоврядування.

Проект акта не стосується соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, які впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації, стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть вплинути під час реалізації проекту акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акта матиме позитивний вплив на ключові інтереси фізичних осіб, які отримують публічні (електронні публічні) послуги, суб'єктів надання публічних (електронних публічних) послуг.

Реалізація акта матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Фізичні особи, які отримують публічні (електронні публічні) послуги	Позитивний	Фізичні особи, які отримують публічні (електронні публічні) послуги сплачуватимуть об'єктивно та прозоро встановлені адміністративні збори.
Суб'єкти надання публічних (електронних публічних) послуг	Позитивний	Суб'єкти надання публічних (електронних публічних) послуг отримають прозорий механізм визначення розмірів плати за надання публічних (електронних публічних).

**Віце-прем'єр-міністр України
з інновацій, розвитку освіти,
науки та технологій – Міністр
цифрової трансформації України**

Михайло ФЕДОРОВ